A°. 1847. N°. 55.

JAVASCHE COURANT.

Zaturdag, 10 *Julij*.

OFFICIEEL GEDEELTE.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Minister van Staat, Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië.*

BATAVIA, *den 4den Julij 1847.* (No. 1.)

Gelezen, enz;

De Raad van Indië gehoord,

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Naar aanleiding van art. 4. van het geheim besluit van 16 Mei jl. La. C. C., houdende verklaring dat, gerekend van primo Julij 1847, de heffing der inkomende en uitgaande regten in het regentschap *Madura*, van Gouvernements wege zal geschieden, intetrekken de bijzondere bepalingen nopens den handel en de in- en uitgaande regten voor *Madura*, gemaakt bij de resolutien van 7 October 1833 no. 1 en 24 Junij 1834 no. 6 (Staatsblad no. 66 en 8); en mitsdien te verklaren, dat voor de havens van *Bankallang*, *Sampang*, *Sotja* en *Arosbaja*, in genoemd regentschap, geheel van toepassing zullen zijn de bestaande bepalingen voor de voor den kleinen handel op *Java* opengestelde havens.

Ten tweede: Te bepalen:

a. dat de contrôle en recherche op het geheele eiland *Madura*, zal zijn opgedragen aan eenen *kontroleur der inkomende en uitgaande regten*, die zijn kantoor zal hebben te *Bankallang*, en zich voor de uitoefening zijner functien zal hebben te gedragen naar de algemeene voorschriften ten opzigte van de kontroleurs der inkomende en uitgaande regten op *Java*, doch wat het administratieve gedeelte van zijnen werkkring betreft, zal behooren tot de contrôle der inkomende en uitgaande regten te *Soerabaija*, bij welke laatste alzoo blijft de opmaking en indiening der generale periodieke stukken als anderzins, over de geheele residentie *Soerabaija*;

b. enz.;

c. dat de heffing der inkomende en uitgaande regten te *Bankallang*, *Sampang*, *Sotja* en *Arosbaja*, zal zijn opgedragen aan eenen kommies-ontvanger der inkomende en uitgaande regten op elke dier plaatsen, naar de algemeene voorschriften voor de kommiezen-ontvangers der in- en uitgaande regten op *Java*.

d. enz.;

Ten derde: Enz.

Afschrift, enz.

Accordeert met voorschreven register;
De Eerste Adjunct-Secretaris van het Gouvernement,
F. C. ROSE.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, *9 Julij 1847.*

Op den 6den Mei 1847 is in het kerk- en schoolgebouw, ter hoofdplaats *Benkoelen*, brand ontstaan, ten gevolge waarvan dit gebouw nagenoeg geheel eene prooi der vlammen is geworden. Door de langdurige droogte welke aldaar heerschte, was in de nabijheid van den brand ongelukkiglijk geen water voorhanden, en zijn geene middelen tot blussching kunnen worden aangewend; zoodat men slechts den tijd gehad heeft om de schoolmeubelen te redden. — De schade door dit onheil aangerigt, wordt begroot op *f* 3000; omtrent de oorzaak van hetzelve verkeert men nog in het onzekere.

Ook te *Tandjoeng Boenga*, merga *Liema Boeah-bada*, in de afdeeling *Benkoelen*, heeft een brand gewoed, door welken *veertig* van de *drie-en-veertig* huisgezinnen, te dier plaatse woonachtig, van hunne woningen en goederen zijn beroofd.

In den morgen van den 7den dezer, is van hier naar Japan vertrokken, het Ned. schip *'s Hertogenbosch*, kapitein *F. J. Mathijssen*, als passagiers aan boord hebbende de heeren *J. P. Borst*, *J. C. Delprat*, *P. J. Lange*, *H. J. van der Ven* en *W. J. J. MacGillavrij*.

Uit de laatst ontvangen nieuwsbladen, hebben wij nog de volgende berigten overgenomen:

RUSLAND. Het voornaamste wat uit Rusland wordt medegedeeld, is het gerucht, dat de keizer de waardigheid van onder-koning van Polen weder denkt in te stellen, en dat dezelve zal opgedragen worden aan den grootvorst *Michaël*, en wel met dezelfde attributen, waarmede deze waardigheid tijdens den grootvorst *Konstantijn* voorzien was. Men verwachtte binnen korten tijd het officieel berigt van de overkomst des keizers te Warschau, als wanneer, naar men zegt, deze zaak haar beslag zou krijgen. Later zal de keizer *Stuttgart* bezoeken en daarna ook een uitstapje naar Parijs doen. Naar luid van brieven van het begin van April, is Z. M. eenigzins onpasselijk geweest, doch was spoedig hersteld.

— Er wordt thans druk gearbeid aan den spoorweg tusschen St. Petersburg en Moskou: het aantal arbeiders die daaraan werken, is nu met 50,000 soldaten vermeerderd.

— Ten behoeve van den spoorweg van Petersburg naar Moskou, zullen voor het jaar 1847 twee seriën schatkistbilletten, ieder van 3 mill. Z. R., uitgegeven worden. De renten zullen beginnen te loopen van 1 Febr. af, terwijl de uitgifte van nog twee andere seriën, voorloopig is toegestaan, ingeval zulks noodzakelijk mogt bevonden worden.

— De gansche wereld klaagt over gebrek aan geld, en toch zou men meenen dat er genoeg voorhanden was, wanneer men ziet dat de Poolsche bank in Warschauw eene lijst van 1598 nommers van Poolsche obligatien bekend maakt, die bij de trekkingen der jaren 1836 — 1846 uitgeloot maar niet opgevraagd zijn. Opmerkelijk is het, dat ook de kapitale premie van 200,000, die in het jaar 1845 op No. 42,601 gevallen was, niet is ingelost.

PORTUGAL. Thans is de oorlog in Portugal, gelijk vroeger in Spanje, zoowel een vermaak als een midde van bestaan geworden. In de Sierra van Estrella zijn het dezelfde lieden als in Navare en de Baskische provincien: onafhankelijk bij uitnemendheid. De junta's, hoewel onder de leiding van lieden, die meer staatkundig doorzigt moesten hebben, ondergingen den invloed van de menigte; zij hebben de dwaasheid begaan om de koningin vervallen te verklaren; zij hebben zich met don *Miguel* verbonden, zonder in dit onbestaanbaar verbond iets anders te zien, dan een hulpmiddel voor het oogenblik. Zij hebben daardoor echter den toestand vereenvoudigd. Het gros des volks, dat van geen charter weet, heeft nu slechts tusschen namen te kiezen: Don *Miguel* of Donna *Maria*. Dit is de keuze die zij te doen hebben, eene keuze gemakkelijker voor hetzelve, dan tusschen dit of geen charter, dat zij toch niet kennen. Daardoor evenwel hebben de liberalen de zaak ten hunnen nadeele gekeerd. Don *Miguel* is te Lissabon evenmin mogelijk als graaf *Montemolin* te Madrid, want Engeland heeft zich bepaald tegen alle miguellistische onderneming verklaard.

Wanneer men een blik slaat op het tooneel des oorlogs, dan erkent men er den geest van. Het tooneel der vijandelijkheden is tweevoudig; de opstandelingen zijn ten zuiden in het gebergte van Alemtejo sterk, en ten noorden achter den Douro. Ten zuiden zijn troepen in Estramadura binnengedrongen, voorbij Setuval en Alcazar getrokken, en bedreigen Almada. *Schwalbach*, die daar over de troepen der koningin bevel voerde, kon dien bewegelijken vijand niet bereiken; hij had te weinig magt om mobile kolonnes in het veld te verspreiden, en moest hetzelve dus aan hem overlaten. Eene guerillabende van twintig man is toereikend om een vlek van 2000 zielen in bezit te nemen; de ambtenaren vlugten en de bewoners gaan tot de junta's over. Vertoonen

zich de troepen, dan vlugten de guerrilla's en de opstand is op die plaats overwonnen.

Ten noorden staan de Miguellisten, die op hunne oude wijze in het gebergte van Estrella, of tusschen den Douro en Minho strijden. Op de kust ligt de stad Oporto, de zetel der junta, die voornemens is het beleg, dat de troepen der koningin onder *Saldanha* om dezelve hebben geslagen, uit te houden. Overwinnaar van *Bomfim* te Torres-Vedras, meester van alle steden tot aan den Douro, en na de Miguellisten in Tra-os-Montes geslagen de hebben, draalt hij om het leger van *Das Antas* te verderven, zoo als hij dat van *Bomfim* had gedaan. Zijne onderbevelhebbers hebben *Mac-Donald* verslagen en gedood, na langdurige vervolging hebben zij ook *Povoas* verslagen, die nu in Oporto de wijk genomen heeft, en daar met groote vreugde is ontvangen. *Das Antas* versterkt zich in Oporto en doet eenige demonstratien ten noorden, terwijl de vijand ten zuiden aankomt. Hij schijnt de troepen der koningin te willen trotseren. Oporto, dat in 1832 aan de 30,000 man van don *Miguel* het hoofd bood, twijfelt niet aan den gunstigen uitslag van zijnen wederstand tegenover de 7 à 8000 man van *Saldanha.* De junta regeert oppermagtig. Zij heeft de vervallen-verklaring der koningin afgekondigd; don *Miguel* uitgeroepen en bij zijn kinderloos overlijden den zoon van den markies *Loulé* tot opvolger benoemd.

Volgens de laatste berigten wordt de staat van zaken in Portugal hoe langer hoe treuriger. De zaak der koningin, wel verre van te verbeteren, gaat achteruit. Hoewel hare legers geene verliezen lijden, zoo maken zij ook geene vorderingen. *Saldanha* blijft in zijne positie voor Oporto zonder dat hij een stap voorwaarts doet. Van *Casal* en *Schwalbach* hoort men niets. Men wil, dat *Vinhæs* zou trachten, zich met *Saldanha* te vereenigen, doch hoort niets van zijn standpunt noch van zijne bewegingen. De opstandelingen daarentegen, hebben uit Oporto expeditiën afgezonden naar Alemtejo, over de *Sada Bandeira,* terwijl een ander gedeelte hunner magt het fort Vianna belegert. Geldgebrek heerscht bij beide partijen, maar vooral in het leger der koningin schijnt dit het geval te zijn, daar *Saldanha* aan H. M. heeft geschreven, dat, zoo hij het achterstallige niet ontving en ook niet eene zekere som gelds vooruit, hij voor niets kon instaan. Ook verzocht hij de koningin om eenigen harer ministers, onder wier bestuur hij niets kon doen, door anderen te vervangen. Te Lissabon zelf schijnt eenige gisting te heerschen, althans vreesde men daar voor een opstand, zoodat de koningin zich genoodzaakt heeft gezien twee harer ministers naar den britschen gezant te zenden, en hem te verzoeken, op hare aanvrage de zeelieden van het britsche eskader aan land te zenden, tot bescherming van haren persoon. Dit heeft de gezant ook toegezegd, doch alleen voor het geval, dat de persoon der koningin of iemand van haar geslacht in gevaar verkeeren mogt; maar gaf tevens te kennen, dat de interventie geen plaats zou hebben, indien de beweging enkel ten doel had: het verkrijgen van eenige wijziging in het bestuur des lands. Dit antwoord schijnt de ministers niet voldaan te hebben. Ook zegt men dat de regering de gewapende tusschenkomst van Spanje heeft gevraagd. Uit dit een en ander blijkt ten duidelijkste, dat de zaak der koningin in geen gunstige omstandigheden verkeert.

ALGERIE. De *Moniteur* van Algiers, van den 30sten Maart, meldt, dat, naar luid der laatste berigten uit Bougia, de onderwerping der stammen in dat oord allezins heeft beantwoord aan de verwachting. Men prijst zeer het gedrag van zekeren *Si-Mahommed-Amsian*, welke onder zijne aanhangers nog menigen tegenstander vond, die moeijelijk tot zwijgen konde worden gebragt. Toen het er op aankwam, om een besluit te nemen, werd de woordenwisseling zoo hevig tusschen de verschillende partijen, dat men naar de wapenen greep en elkander aanviel. Genoemd opperhoofd is daarbij zelfs door een geweerschot in de dij gewond, maar zijne aanhangers zijn meester gebleven en hebben hunne tegenstanders verjaagd en daarbij zwaar getuchtigd. Het gevolg daarvan is geweest, dat men reeds een transport van leeftogt van Bougia naar Setif heeft kunnen zenden, hetwelk aldaar behouden is aangekomen, en niet weinig genoegen heeft gebaard, omdat daardoor het uitzigt wordt geopend op eene geregelde gemeenschap.

GEMENGDE BERIGTEN.

RAMÉ- EN PISANG-HENNEP.

In eene in het jaar 1843 door den Hoogleeraar te *Leijden C. L. Blume*, uitgegevene brochure, getiteld: *»Over eenige Oost-Indische planten, welke eene uitmuntende vezelstof opleveren, en gedachten over het nut van dergelijke kulturen tot opbeuring van de buiten Java gelegene etablissementen*, — werd de aandacht van het publiek gevestigd op den ramé- en pisang-hennep, welke als voortbrengselen van Nederlandsch-Indie, geschikt voor de Europesche markt, niet alleen voor verscheidene takken van nijverheid, maar ook voor de kolonie zelve en voor onzen koophandel van groot belang moesten beschouwd worden.

Na eenige mededeelingen omtrent de eigenschappen van deze vezelstoffen, en de met dezelve genomene proeven, zoo op *Java* als in *Nederland*, treedt de schrijver der genoemde brochure in eenige beschouwingen over de wenschelijkheid en de mogelijkheid om de teelt van die hennep-soorten in de Nederlandsch-Oost-Indische bezittingen aan te moedigen en uit te breiden; — en zulks, niettegenstaande de pogingen van Gouvernementswege, tot bevordering van dezen tak van landbouw aangewend, en van welke men aanvankelijk den besten uitslag mogt verwachten, zonder vrucht waren gebleven.

Voor dat de brochure van Prof. *Blume* in het licht verscheen, had de Regering zich op nieuw aan de zaak laten gelegen liggen.

Reeds in het jaar 1842 werd in de Residentie *Japara* eene aanplanting van ramé daargesteld, en de daarvan verkregene vezelstof successivelijk naar *Nederland* gezonden, om er aldaar proeven mede te nemen, met het doel om daarop, bij gunstige uitkomst, de aandacht der particuliere industrie te vestigen.

Wij zijn in de gelegenheid, thans eenige bijzonderheden mede te deelen omtrent den afloop dier proefnemingen, welke hebben plaats gehad door tusschenkomst van het Ministerie van Marine, van den hoogleeraar *Blume* te *Leijden* en van nu wijlen Jhr. *J. Hartsen*, in leven eigenaar van de lijnbaan *»de Groote zeevaart"* te *Amsterdam*, terwijl ook ditmaal weder de heer *J. Cazaux*, eigenaar van de touwslagerij te *Valkenburg*, en vele andere Hollandsche industriëlen, in het bewerkstelligen dier proeven de meeste bereidwilligheid en belangstelling hebben aan den dag gelegd.

Mogten dezelve niet in allen deele aan de verwachting beantwoorden, de proefnemingen hebben niettemin het bewijs geleverd, dat de *Ramé-hennep*, ofschoon in kracht ten achteren staande bij de Inlandsche en Russische soorten, evenwel met deze in mededinging kan komen, en eigenschappen bezit, welke bij meerdere zuiverheid en lageren prijs, aan denzelven eenen gereeden aftrek verzekert, en zelfs in vele opzigten aan denzelven de voorkeur zal doen hechten boven den gewonen hennep.

De in 's Rijks lijnbaan te *Amsterdam* plaats gehad hebbende krachtsbeproeving met touwwerk van gelijke dikte (een tros van 7 draad op streng), vervaardigd van *Inlandschen*, *Petersburgschen-rein*-hennep en van de vezelen van de *ramé* en *wedoerie*, heeft het volgende resultaat aangetoond:

BENAMINGEN.	ONGETEERD Vervaardigd den 25sten Nov. 1845, dus 96 dagen geleden.	GETEERD 15 Nov. 1845, dus 86 dagen geleden.	ONGETEERD Na dat hetzelve 68 dagen in het water had gelegen.	GETEERD Na dat hetzelve 68 dagen in het water had gelegen.
	Ned. pd.	Ned. pd	Ned. pd	Ned. pd.
Inlandsche hennep	3187	3333	1693	2913
Petersburger-Rein dito....	2647	2667	1867	2467
Vezels der ramé (ongemerkt)	2500	2650	verteerd	2600
dito dito no. 3.	2427	2110	1853	2483
dito dito no. 1.	2297	1850	verteerd	2250
dito wedoerie......	233	—	—	—

Uit welk resultaat blijkt, dat de Ramé-hennep zeer weinig met den Petersburgschen-rein-hennep in kracht verschilt,—dat dezelve door teer in deugdzaamheid toeneemt,—en van deze deugdzaamheid en sterkte in het water zeer weinig verliest.

De proeven door wijlen den Heer *Hartsen* genomen, hebben tusschen den *Riga-rein*-hennep, den *Ramé*-hennep en het *Curaçaosche-pita*-vlas de volgende krachtsverhouding aangewezen:

eene lijn van 18 garens *Riga-rein* hield 734 Ned. pd.
» » » — » *Ramé-hennep* » 637 » »
» » » — » *Pita-vlas* » 250 » »

Het gevoelen van deskundigen, nopens den Ramé-hennep, komt hierop neder, dat dezelve de belangstelling van den landbouw, de nijverheid en den handel in hooge mate waardig is,—en dat, ingeval dezelve kon verkregen worden tegen eenen prijs, dien van den gewonen hennep niet te zeer overtreffende,—en de hard- en stroefheid, welke aan de tot dus ver beproefde monsters zijn opgemerkt, kon worden weggenomen, deze vezelstof gewis een onberekenbaar groot vertier zou vinden, wijl zij alle eigenschappen bezit om met goed gevolg te worden verwerkt.

1°. tot *zeildoek*,—hetwelk door de meerdere sterkte en waarschijnlijke duurzaamheid, misschien de dubbele waarde van het gewoon zeildoek zou hebben.

2°. tot *touwwerk*,—hetwelk dat van gewonen hennep zoo al niet in sterkte en dus in waarde overtreffen,—zeker evenaren zal.

3°. tot *garen voor vischnetten*,—waartoe dezelve uitmuntend geschikt is,

en eindelijk ook tot linnen- en andere fijnere weefsels, bij aldien aan denzelven eenen hoogeren graad van zuiverheid kan gegeven worden.

Hoewel de uitkomst der proeven met den *pisang*-hennep, minder gunstig is, als die van de *ramé*, verdient deze vezelstof, van welke in *Nederland* goede koffij-zakken en buitengewoon goed behangsellinnen zijn vervaardigd, mede alle aandacht, als een handels-artikel, hetwelk, vooral dan op de markt zal gewild zijn, wanneer hetzelve in eenen meer gezuiverden staat uit *Indië* wordt aangebragt, waardoor tevens de kosten van overvoer, en dientengevolge de prijs aanmerkelijk zouden verminderen.

Aan de belangstelling en den onvermoeiden ijver van den hoogleeraar *Blume*, in alles wat strekken kan tot bevordering van landbouw en nijverheid, hebben wij, behalve de welslaging der onderwerpelijke proefnemingen, te danken eenige belangrijke aanwijzingen omtrent de kultuur en de bewerking van de *ramé*, aan welke wij het ondervolgende ontleenen.

De kultuur der ramé-plant vereischt weinig zorg en moeite, en biedt in dit opzigt boven alle europesche gewassen, van welke vlas of hennep gewonnen wordt, een buitengewoon voordeel aan. Zij levert verscheiden jaren achtereen, elk jaar ten minste *twintig* even lange stengels op, ter bereiding van hennep, terwijl er jaarlijks slechts *een* van de gewone hennep-plant verkregen wordt. De opbrengst van beide staat derhalve tot elkander als 20 tot 1, en zou bij het bezigen van goeden grond, de opbrengst van de ramé zelfs tot 40 stengels kunnen stijgen. Doch om van deze meerdere opbrengst boven die van de gewone europesche hennepplanten, de voordeelen te kunnen genieten, zal de tot dus ver op *Java* gevolgde wijze van bewerking der ramé in vele opzigten behooren verbeterd te worden, ten einde de gebreken wegtenemen, welke in den ramé-hennep zijn opgemerkt, en hoofdzakelijk bestaan in groote stroefheid, niet genoegzame ontbinding der afzonderlijke vezels, welke door het terug blijven van eene lijmerige stof aan elkander kleven, en wijders hierin, dat de vezels dikwijls gescheurd en minder sterk zijn. Deze gebreken zouden ook bij de europesche hennepsoorten worden opgemerkt, indien men dezelve bewerkte even als op *Java*, alwaar de ramé-stengels zoo lang met een mesje worden geschraapt tot dat de vezelstof zigtbaar wordt; eene bewerking welke niet alleen veel tijd vordert, en het product, hoe gering het werkloon moge wezen, kostbaar maakt, maar bovendien zelfs met de meest voorzigtige behandeling de vezelstof kwetst, en haar in deugdzaamheid doet verminderen. De aldus verkregene vezelstof ondergaat vervolgens onderscheiden manupulatien, die wel eenigzins tot verfijning van het product en ontbinding der aan de vezels gehechte lijmerige bestanddeelen bijdragen, maar, naarmate zij min of meer aanhoudend geslagen of bij het wasschen met eene scherpe bamboes geschraapt worden, de vezels toch in sterkte doen afnemen.

De afscheiding van deze kleverige stof, welke ook de vezels van de gewone hennepplant onderling en met de schors waaronder zij liggen, verbindt, geschiedt in *Europa* door middel van eene zekere fermentatie, in *Holland* algemeen bekend onder den naam van *rotten*, en in *Duitschland* van *rösten*. (1)

Deze bewerking zou misschien met goed gevolg op den ramé-hennep kunnen worden toegepast, gewijzigd naar den aard der plaats en naar het klimaat van *Indië*, alwaar de hoogere temperatuur dusdanige ontbinding natuurlijk veel spoediger zal doen plaats vinden. Instede van de vezelstof in water met scherpe bamboezen te schrapen, en daarna aanhoudend te kloppen of te beuken, — wordt als middel, om den ramé-hennep tot eenen gewenschten staat van zuiverheid te brengen, aanbevolen, om de vezels, na behoorlijke rotting en uitspoeling in versch water, even als op de *Philippijnsche Eilanden* met de *Manilla*-hennep geschiedt, tusschen twee rollen te persen, — waardoor handenarbeid bespaard en de kosten van productie verminderd kunnen worden.

Ten einde de ramé-plant meer kracht te geven en zich van eenen ruimen oogst te verzekeren, — schijnt het tevens raadzaam, de eerste stengels, vóór dat dezelve tot rijpheid zijn gekomen, te snijden; terwijl het den groei der plant mede zeer bevorderen zal, door de bladeren der afgesnedene stengels tot bemesting te doen dienen.

Om een goed en in kracht van vezel gelijkmatig product te verkrijgen, is het van het uiterst belang, het regte tijdstip uittevorschen, wanneer de stengels moeten gesneden worden, — alsmede of die afsnijding in eens dan wel van lieverlede behoort te geschieden. Om dienaangaande zekerheid te erlangen, zal men zorgvuldige proeven moeten nemen, want, indien de afgesnedene stengels nog te jong zijn, zal de daarvan gewonnen hennep niet sterk genoeg, van al de te oude stengels daarentegen te stroef zijn, terwijl men hierop niet genoeg acht gevende, en tegelijk rijpe en niet voldoend rijpe stengels bezigende, natuurlijk een in kracht van vezel zeer ongelijk product zal erlangen; — welligt is daaraan alleen toeteschrijven de minder goede hoedanigheid, van den tot dus ver van *Java* verkregen ramé-hennep.

Eindelijk schijnt het ook tot veredeling van het product noodzakelijk, de ramé-plant om de drie jaren te verplanten, daar bij eene te lang voortgezette kultuur in denzelfden bodem, vooral bij gemis aan dierlijke bemesting, het te vrezen is dat, even als dit bij gewonen hennep en vele andere planten het geval is, — het product in hoedanigheid meer en meer zal afnemen.

Van hoeveel belang de ramé-hennep voor den Nederlandschen handel en de nationale nijverheid worden kan, wanneer eenmaal deszelfs deugdelijkheid erkend, en de vooroordeelen overwonnen zijn, waarmede alle nieuwe voortbrengselen min of meer te kampen hebben, — laat zich beseffen, indien men bedenkt dat de *manilla*-hennep in deugdzaamheid en geschiktheid om tot touwwerk, zeildoek, vischnetten enz. te worden verwerkt, ver ten achteren staat bij den ramé-hennep, en dat desniettemin de exploitatie van den *manilla*-hennep uit de *Philippijnsche Eilanden*, welke in 1830 nietsbeduidend was, in het jaar 1838 reeds 50,000 pikols bedroeg, en in 1843 nagenoeg tot het dubbele van die hoeveelheid geklommen was.

Wij eindigen deze mededeelingen met den wensch, dat de landbezitters en landbouwers in Nederlandsch Indië, in dezelve eene aansporing mogen vinden tot het uitbreiden en verbeteren der teelt van een voortbrengsel, hetwelk als grondstof voor onze vaderlandsche touwslagerijen en weverijen, alle aandacht verdient, — als zoodanig bereids door deskundigen gunstig is beoordeeld, — en met der tijd een winstgevend en algemeen gewild handelsartikel worden kan.

— De teelt van de maïs, of het turksche koren, neemt allerwegen in Europa toe. Onderscheidene proeven, om dit koren, in gemalen toestand, tot voedsel voor den mensch aantewenden, zijn in de laatste tijden met meer of minder gunstigen uitslag bekroond geworden, doch schijnen, over het algemeen, onvoldoende te zijn bevonden, hoofdzakelijk wegens de onsmakelijkheid van het brood, met dat meel bereid. Moet men alzoo besluiten, dat de maïs tot het gebruik voor den mensch minder geschikt is, zoo veel te beter schijnt dezelve te voldoen als voeder voor het vee. Men berigt, dat de heer *Meade*, een noord-americaansch landhuishoudkundige, onlangs proeven op eene uitgebreide schaal heeft genomen, in hoeverre de maïs tot het laatstgemelde einde met vrucht kan worden aangewend, en heeft bevonden, dat de graankorrel, tegelijk met den stengel, waaraan dezelve wast, gemalen zijnde, een ontkostbaar en voortreffelijk voeder heeft, zeer geschikt tot het mesten van varkens, runderen enz. De heer *Meade* heeft een werktuig uitgedacht, uitsluitend tot het malen van de maïs met den stengel ingerigt, waarop hij in Engeland een patent heeft erlangd, en zijne uitvinding wordt daar te lande zeer geroemd.

— Het Russisch Ministerie van Koophandel heeft een tabellarisch overzigt in 't licht gegeven van den handel met het buitenland over 1845, waaruit de verbazende voortgang der materiële ontwikkeling van dat kolossale rijk op eene afdoende wijze blijkt. De uitvoer naar het buitenland, waartoe ook Polen en Finland, wegens hunne afzonderlijke tolstelsels, behooren, beliep 92,567,345 zilveren roebels, de invoer 83,161,372. De uitvoer eeniger hoofdartikelen, in voortbrengselen van den grond bestaande, was minder geweest dan in de beide voorgaande jaren, 't welk aan den slechten oogst van 1845 moet worden toegeschreven. Daarentegen was de Russisch-Chinesche ruilhandel te Kiachta in 1845 veel levendiger dan in 1844, daar de waarde der geruilde waren wel 13,622,000 zilveren roebels beliep. In het jaar 1845 werden de Russische havens door 5926 schepen bezocht en 5940 zeilden uit. De stoombooten, welke Kronstadt bezoeken, hadden 120 vaarten gemaakt; tusschen Odessa en Konstantinopel telde men 64, tusschen Odessa en de Krim 58 togten. Ook de binnenlandsche scheepvaart begon toe te nemen: op de Wolga is eene geregelde stoombootdienst opgerigt, en weldra zal de verbinding van de Zwarte met de Oostzee, de Wolga op en van daar langs kanalen tot het meer van Ladoga, tot stand gebragt zijn. De inkomende regten bedroegen 31,985,083 roebels, 1,186,395 roebels minder dan in 1844. Deze vermindering kan aan den grooten invoer worden toegeschreven, welke in laatstgenoemd jaar plaats vond, en waardoor in vele behoeften voor een tijd lang voorzien was.

— De Engelsche werktuigkundige *Wilkinson* heeft eene inrigting voor het stoomwerktuig uitgedacht, bij welke men met dezelfde hoeveelheid brandstof, eene aanmerkelijke grootere stoomkracht kan verkrijgen. Het beginsel van deze uitvinding bestaat daarin, dat men lucht, die verhit is tot de temperatuur van 315° à 430° der honderddeelige schaal, in de stoomruimte van den stoomketel laat stroomen, ten einde daardoor de temperatuur, en bijgevolg ook de spankracht van den stoom te verhoogen. Men bewerkstelligt dit op de volgende wijze: Eene gebogene ijzeren buis is geplaatst in de vlam van den vuurhaard; het eene uiteinde der buis komt uit in de stoomruimte boven het water van den stoomketel, terwijl het andere uiteinde met eene perspomp in verband staat. De binnenruimte der buis is veel grooter dan de massa lucht, welke bij elken zuigerslag door de perspomp wordt aangevoerd, zoodat men kan aannemen, dat de aangevoerde lucht zoo lang in de buis blijft en niet eerder in den stoomketel komt, vóór dat zij ongeveer dezelfde temperatuur heeft verkregen als de buis. De perspomp wordt ook door de stoommachine in werking gebragt; bij de genomene proeven was de daartoe benoodigde kracht $\frac{1}{20}$ der stoomkracht, die op den stoomzuiger werkt. De proeven, welke eenige weken hebben aangehouden en waarbij de machine bij eene gewone drukking werkte, hebben aangetoond dat de bezuiniging der brandstof zeer merkbaar is. Om eene meer regtstreeksche proef te nemen, heeft men in de buis, waarin de verhitte lucht was, eene kraan aangebragt; terwijl nu de kraan gesloten was, mat men de drukking van den stoom, vervolgens opende men de kraan, en nu was na weinige minuten de drukking bijna verdubbeld. Het komt ons voor, dat de uitvinding van *Wilkinson* vooral van toepassing zal zijn op stoomwerktuigen van hooge drukking, omdat alsdan de afgewerkte stoom toch in de lucht vervliegt. Bij werktuigen van lage drukking zou de ingevoerde lucht zich in den condensor verzamelen en dienvolgens eene schadelijke werking uitoefenen, vóór dat dezelve was weggepompt.

— Te Kassel is eene vereeniging gevormd, met het doel om de chinezen tot het Christendom te bekeeren. Dit genootschap is voornemens maandelijksche berigten hieromtrent uit te geven, waarin tevens over den eigenaardigen toestand en de betrekkingen van het magtige chinesche rijk zal gehandeld worden.

— Den 11den Maart is te Wissenburg overleden zekere *Apfel*, welke de stad Straatsburg als zijnen erfgenaam heeft benoemd. Hij bezat 80,000 fr. jaarlijksche renten op den Staat, behalve nog menigvuldige en belangrijke eigendommen. Hij heeft begeerd, dat de renten van zijn vermogen gedurende 8 jaren zullen worden gekapitaliseerd, als wanneer hetzelve 3 millioenen zal bedragen, en dat de vruchten alsdan grootendeels zullen dienen tot onderhoud en opluistering van den Schouwburg van Straatsburg, zonder dat de stad van hare jaarlijksche bijdrage zal worden ontlast. Men rekent, dat het bestuur alsdan vrijelijk over 200,000 fr. zal kunnen beschikken. Hij heeft verder jaarlijks 1 pCt. van de renten ter beschikking gesteld van het armenwezen, en elk schrikkeljaar 2 pCt. aangewezen ten behoeve van arme studenten. Bij treffende algemeene rampen zal de stedelijke raad eene zekere som van de renten kunnen aanwenden, om de hulpbehoevenden te gemoet te komen.

— Men schrijft van Brussel, onder dagteekening van 16 Maart, als volgt: Dezer dagen is in den ouderdom van 68 jaren overleden zekere *de Croisbart*, ambtenaar bij het ministerie van financien. Na het overlijden is gebleken, dat deze persoon eene vrouw was. Zoover men weet, heeft zij geene nabestaanden. Het zeggen is dat zij, bij de Franschen dienende als luitenant, de veldslagen van de Moscowa en Waterloo heeft bijgewoond, en bij dezen laatsten zelfs is gewond geworden. Sedert heeft zij zich met burgerlijke

(1) Met zie omtrent het *rotten* of *rösten* E. L. SCHUBARTHS Elemente der technischen chemie; 2te auflage, *Berlin* 1835, II band. fol. 229 „*Ueber die Roeste des Vegetabilischen Faserstoffs des Flachtes und des Hanfes*.

bedrijven bezig gehouden en was zij, van 1834 af, ambtenaar bij de geldmiddelen. De overledene was geen vreemdeling in de letterkunde, en voorts eene zeer verdienstelijke violoncellist. Zij heeft zich steeds naauwkeurig in acht genomen, ten einde hare kunne niet te verraden, en zelfs eenmaal voorgegeven een huwelijk te willen aangaan.

— Men meldt van Parijs, onder dagteekening van 13 Maart: Men las dezer dagen in een der fransche dagbladen den volgenden trek van edelmoedigheid, aan den dag gelegd door het koninklijk geregtshof te Pau. Men bepleitte daar den 20sten Jan. jl. een proces, dat sedert 50 jaren was aangevangen en waarvan het onderwerp nog geene honderd francs te boven ging. De partijen waren thans minder dan ooit geneigd met elkander te schikken. De advokaat der eischers, de heer *Prat*, somde in den aanvang van zijn pleidooi al de verwikkelingen op, welke dit geding reeds had ondergaan, en die reeds acht of tien malen de hoofdsom aan proces-kosten hadden verzwolgen. Hij drukte daarbij zijn leedwezen uit, dat men niet had willen schikken, te meer nog, vermits de strijd slechts liep over een verschil van 100 francs. — Welnu! riep mr. *Lacroisade*, de advokaat der tegenpartij, uit, ik zou gaarne 40 francs geven, indien onze cliënten wilden schikken. — Ik had ze er ook van harte gaarne voor over, was het antwoord van mr. *Prat*. — Wat mij aangaat, voegde er mr. *Daran*, de procureur van eene der partijen, bij; ik sta de kosten af. — Ik ook, zeide mr. *Touzet*; en bovendien, daar er nog 20 francs aan de 100 ontbreken, zullen de heer *Daran* en ik de som aanvullen. — Het hof heeft acte verleend van de wederzijdsche aanbiedingen, en de heer president *Amilhau* heeft deze heeren wegens hunne belangeloosheid in deze zaak geluk gewenscht.

Advertentien.

— Voor het land. De Directeur-Generaal van Financien maakt bij deze bekend, dat gedurende ééne maand, gerekend van af heden, bij de lands-kassen te *Batavia*, *Samarang* en *Soerabaya*, verwisselbaar zullen zijn, de op den *3den dezer*, uitgeloten $4\frac{1}{2}$ *pCt.* Obligatien, gecreëerd bij 's Gouvernements besluit, dd. 31 Julij 1846 La. P2 *geheim*, waarvan de nummers bij de, in de Courant van den 7den dezer en die van heden voorkomende bekendmaking der Algemeene Rekenkamer, zijn opgenomen.

Zullende, na verloop van den bepaalden termijn, geene inwisseling der in deze bedoelde Obligatien, zonder speciale autorisatie, mogen plaats vinden.

BATAVIA, *De Directeur Generaal voornoemd*,
den 10den Julij 1847. RULOFFS.

BELASTING OP DE SLAVEN.

— Voor het land. De Directeur der Middelen en Domeinen herinnert bij deze de belanghebbenden, dat de belasting op de slaven, over het loopende jaar, moet worden voldaan vóór ultimo September aanstaande, bedragende dezelve $2\frac{66}{120}$ *recepis* voor iederen slaaf.

Tot de ontvangst van deze belasting, zal, voor zoo veel de residentie Batavia betreft, tot opgemelden datum, met uitzondering van zon- en feestdagen, worden gevaceerd ten kantore van den Algemeenen Ontvanger te Weltevreden; en worden de belastingschuldigen mitsdien uitgenoodigd, zich deze kennisgave ten nutte te maken, ten einde niet te vervallen in de boete, op verzuimde betaling vastgesteld.

BATAVIA, *De Directeur voornoemd*,
den 3den Julij 1847. LAUNIJ.

— Voor het land. Bij de op heden plaats gehad hebbende eerste uitloting der *vier en een half percents obligatien*, gecreëerd bij gouvernements besluit dd. 31 Julij 1846 La. P2 geheim, zijn ter aflossing aangewezen:

No. 20, 22, 34, 58, 61 en 74.

De Algemeene Rekenkamer,
Ter Ordonnantie van dezelve,
BATAVIA, *De Secretaris*,
den 3den Julij 1847. FEUGEN.

— Voor het land. De ondergeteekende maakt, met referte tot de door den Directeur der Producten en Civiele Magazijnen, in de Javasche Courant van den 3den dezer no. 53 geplaatste advertentie, aan belanghebbenden bekend, dat de daarbij vermelde hoeveelheid van *200 picols kruidnagelen, beste soort*, op Zaturdag den 17den dezer, des voormiddags ten 10 ure, voor 's lands kleeding-, provisie- en arak-pakhuis, zal worden verkocht, en zulks bij kavelingen van tien picols.

BATAVIA, *De wd. Resident van Batavia*,
den 7den Julij 1847. P. VAN REES.

— Voor de policie. Met referte aan zijne in de Javasche Courant van den 30sten Junij jl., no. 52, geplaatste advertentie, maakt de ondergeteekende, naar aanleiding eener ontvangene mededeeling van den kolonel, waarnemend militairen kommandant van Batavia, aan de ingezetenen dezer Hoofdplaats bekend, dat bij ontstanen brand of bij plaats hebbende tumultueuse bewegingen, zoo wel bij dag als nacht, van de klok aan de hoofdwacht te *Weltevreden*, even als van die van het garnizoen te *Rijswijk*, veertig snel opvolgende slagen zullen gehoord worden, en zulks ten einde een ieder in de gelegenheid te stellen zich in tijds te begeven dáár waar ambt of pligt zijne tegenwoordigheid vordert.

BATAVIA, *De wd. Resident van Batavia*,
den 6den Julij 1847. P. VAN REES.

— Voor de policie. De ondergeteekende, waarnd. resident van Batavia, brengt bij deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat de heer *W. F. Daniels* van de waarneming der functien van wijkmeester over de 3de wijk, buurt 's lands werf, ontheven, en in diens plaats benoemd is de heer *J. E. Sopalaniet*, in die buurt woonachtig.

BATAVIA, *De waarnemende resident voornoemd*,
den 5den Julij 1847. P. VAN REES.

— Voor het land. De resident van Samarang maakt bij deze bekend, dat op Dingsdag den 20sten dezer, des voormiddags ten 10 ure, ter zijner secretarie, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), eene uitbesteding zal worden gehouden voor den opbouw van een suikerpakhuis alhier, geschikt voor de berging van 25,000 picols.

Gadinghebbenden worden verzocht hunne inschrijvingsbilletten vóór of uiterlijk op het hiervoren bepaalde tijdstip intedienen, kunnende van de voorwaarden en bestekken ten kantore van den ingenieur-civiel worden kennis genomen.

SAMARANG, *De Resident voornoemd*,
den 2den Julij 1847. A. A. BUIJSKES.

— Voor het land. De resident van Banjoemaas, als daartoe gemagtigd, zal op Donderdag den 15den Julij aanstaande, publiek doen verkoopen voor afbraak: het koffij-pakhuis te Djamboe en het koffij-pakhuis te Patikradja, beide in de afdeeling Poerwokerto, residentie Banjoemaas.

De resident voornoemd;
Bij afwezigheid:
De Secretaris,
J. J. VAN BULDEREN.

— Voor het land. Openbare uitbesteding ter secretarie van de residentie Bezoekie, op Zaturdag den 31sten Julij 1847, des morgens ten 10 uren, voor den afvoer van koffij uit den oogst van 1848, 1849 en 1850 geleverd wordende in de afdeeling Bondowosso naar de pakhuizen te Panaroekan en ter hoofdplaats Bezoekie, en zulks in zeven perceelen, elk perceel afzonderlijk, doch daarna gecombineerd.

Eerste perceel.

Uit het pakhuis van Bondowosso naar het pakhuis te Panaroekan, zijnde een afstand van 35 palen, begroot op 15,000 pikols.

Tweede perceel.

Uit het pakhuis van Kasemek naar dat van Panaroekan, zijnde een afstand van 20 palen, begroot op 10,000 pikols.

Derde perceel.

Uit het pakhuis van Wonosarie naar dat van Panaroekan, zijnde een afstand van 30 palen, begroot op 4,000 pikols.

Vierde perceel.

Uit het pakhuis van Maessan naar dat van Panaroekan, zijnde een afstand van 43 palen, begroot op 13,000 pikols.

Vijfde perceel.

Uit het pakhuis van Waringin naar dat van Bezoekie, zijnde een afstand van 9 palen, begroot op 3,000 pikols.

Zesde perceel.

Uit het pakhuis van Jember naar dat van Panaroekan, zijnde een afstand van 57 palen, begroot op 3,000 pikols.

Zevende perceel.

Uit het pakhuis van Poeger naar dat van Panaroekan, zijnde een afstand van 81 palen, begroot op 1,000 pikols.

De voorwaarden liggen ter lezing in de Nederduitsche en Maleische talen, ter secretarie voornoemd.

Gegadigden worden verzocht hunne inschrijvingsbilletten voor ieder perceel afzonderlijk, of wel van de zeven te zamen, en bij den pikol, voor den afvoer in zakken, intezenden vóór of uiterlijk op den dag der uitbesteding aan

BEZOEKIE, *Den Resident van Bezoekie*,
den 18den Junij 1847. MAIJOR.

— Voor het land. De kontroleur der inkomende en uitgaande regten te Batavia, brengt hiermede ter kennis van het algemeen, dat ten zijnen burele zijn gedeponeerd de navolgende, gedurende het tweede kwartaal 1847, successivelijk aangebragte en niet gereclameerde goederen, als:

1 pak aan het adres van *J. H. Velge*, te Malacca,
1 pak aan het adres van *Jansen Hooijman*, te Batavia,
1 kistje gemerkt F. D.,
1 kist gemerkt N. B. G.; aangebragt per het schip *Gezina*,
1 kist gemerkt V. D. M. en B,
1 kist gemerkt C. W.; aangebragt per het schip *Johanna Catharina*.
1 kist aan het adres van *W. P. H. Kocken*, te Djocjokarta; aangebragt per het schip *Vier Gebroeders*.
$2\frac{1}{2}$ kistje manilla sigaren zonder merk,
1 kist aan het adres van *M. Taylor* en *Martin Dyce & Co.* en gemerkt J. C.; aangebragt per het stoomschip *Merapi*,
1 kist gemerkt » Boven, Brekend goed"; aangebragt per het schip *Christina*,

(*Zie verder het Bijvoegsel.*)

BIJVOEGSEL DER JAVASCHE COURANT.

***Zaturdag*, 10 *Julij* 1847, N°. 55.**

2 pakken aan het adres van *F. A. C. van Kervel*, te Poorwodadie,
1 pak aan het adres van *D. A. Varkevisser*, te Pasoeroewan,
1 pak aan het adres van *V. G. P. de Serière*, verder aan mejufvrouw *H. A. Krüger*,
1 kist aan het adres van *J. J. van Braam*,
1 kist aan het adres van *C. C. van Braam*,
1 kist gemerkt W. C. M,
1 kist gemerkt L,
1 kist gemerkt B 1 regaal,
1 pak gemerkt I C A D.; aangebragt per het schip *Eölus.*
1 kist gemerkt N. V. A. S. Molière,
1 kist gemerkt VR,
1 kist gemerkt D. M 444 piano,
1 kist gemerkt C R. regaal,
1 vaatje gemerkt R regaal R,
1 trommel aan het adres van *J. M. Bruijn*, 2de luitenant te Padang; aangebragt per het schip *Anna en Elise.*
1 kistje aan het adres van Miss *van Braam*, »sweetmeats;" aangebragt per het schip *South Stockton.*
1 trommel aan het adres van *J. de Fremerij*, officier-betaalmeester te Serang,
1 kist gemerkt S. C.; aangebragt per het schip *'s Hertogenbosch.*
2 kisten aan het adres van *Retemeijer;* aangebragt per *Borneo.*
1 kist aan het adres van captain *C. M. Elliot*, magnectic abservatorij Batavia,
1 kistje aan het adres van *A. Saffinger*, suiker-fabrikant te Poerwodadie.
1 pakje aan het adres van *S. Bennet*, hoofd-ingenieur bij het stoomwezen te Soerabaija.
1 kistje aan het adres van *J. Watland*, te Palembang,
4 kisten gemerkt NH 4. 6. 7. en 8.,
1 kist gemerkt E. D,
1 kist gemerkt V.; aangebragt per het schip *Doggersbank.*
1 pakje aan het adres van *J. C. A. Simon Thomas* te Banjoemaas,
1 pakje aan het adres van *C. Vos*, te Pasoeroewan,
1 kist gemerkt WK VDE,
1 kist gemerkt E. V. 4.; aangebragt per het schip *Jonge Jan.*
1 kistje aan het adres van *G. Netscher*, te Soerabaija,
1 trommel aan het adres van *H. F. de Seuerpont Domis*, te Pasoeroewan,
1 trommel aan het adres van *J. van der Linden*, te Padang; aangebragt per het schip *Johanna Cornelia.*
1 kistje aan het adres van *O. H. Balk*, administrateur te Pamanoekan; aangebragt per het schip *Japara.*
1 pakje en 1 degen aan het adres van *van Kakum*, bootmeester,
1 kistje aan het adres van Baron *de Kock*, te Palembang,
1 kelder gemerkt »Glas" S. R.; aangebragt per het schip *Goed Vertrouwen.*
1 kistje aan het adres van *F. M. van Heijst*, civiel gegezaghebber van Succadana; aangebragt per het schip *Laurens Koster.*
1 kist zonder merk; aangebragt met het schip *Aloewie.*
1 pak aan het adres van *L. C. J. A.*, geëmploijeerde bij de algemeene rekenkamer te Batavia; aangebragt per het schip *Catharina Maria.*
Een aantal diverse piekstokken; aangebragt per stoomboot *Koningin der Nederlanden.*
1 kistje aan het adres van mevrouw de weduwe *Jutting;* aangebragt per het schip *Kaliemaas.*
2 pakjes aan het adres van *H. Bleekman*, 2de luitenant der genie; aangebragt per het schip *Maximiliaan Theodoor.*

Ook zijn nog aan gemeld bureau aanwezig de navolgende, in de advertentie van den 3den April jl., begrepen goederen, waarvan de inhoad door eene daartoe bevoegde kommissie geconstateerd en bevonden is als volgt:
1 pakje aan het adres van *J. J. W. van Sprangh*, directeur op de fabriek Padjarakan, bij Probolingo, residentie Bezoekie, aangebragt per het schip *Rhoon en Pendrecht*, inhoudende boekwerken, benevens twee gesloten brieven aan hetzelfde adres.
1 kistje gemerkt IMB., aangebragt per het schip *Jacob Roggeveen*, inhoudende boekwerken en 1 gesloten brief, geadresseerd aan den 2den luitenant der infanterie te Batavia *J. M. Bruijn.*
1 pak aan het adres van *Conrad Keller*, aangebragt per het schip als boven, inhoudende 1 boek en nieuwspapieren, benevens 4 brieven aan hetzelfde adres en 1 brief aan *Fredrich Martie.*
1 kistje gemerkt G, aangebragt per het schip als boven, inhoudende nieuwspapieren, 1 pijp en 1 brief aan het adres van *George Goebel*, te Buitenzorg.
1 kist gemerkt WB., aangebragt per gemeld schip, inhoudende 4 dozijnen tafellakens en 7 dozijnen servetten.
2 kistjes aan het adres van kapitein *Elliot*, aangebragt per Z. M. stoomschip *Merapi*, inhoudende 2 gebroken vogtmeters, 1 landmeters-kompas met toestel en 1 boek.
1 pak aan het adres van *Penning Nieuwland*, Ridder, kolonel-kommandant van den generalen staf te Batavia, aangebragt per het schip *Maximiliaan Theodoor*, inhoudende vrijmetzelaars-boeken en 2 brieven aan hetzelfde adres.
1 zak-pistool zonder adres, aangebragt per het schip *Sumatra.*

De belanghebbenden worden verzocht, bovenstaande goederen, binnen drie maanden, gerekend van af heden, tegen betaling der daarop verschuldigde regten, te willen doen afhalen, aangezien na ommekomst van dezen termijn, daarmede zal worden gehandeld overeenkomstig 's Gouvernements besluit dd. 15 December 1836 no. 15 (staatsblad no. 57).

BATAVIA, *den 6den Julij 1847.* — *De Kontroleur voornoemd,* W. HUMME.

Vendu-Departement.

Op heden, Zaturdag den 10den Julij 1847.

Op 's lands equipagewerf alhier, voor rekening van het gouvernement, van onbekwame marinegoederen, waaronder ruim 14000 ponden oud huidkoper, benevens eenige op de ankerwerf alhier liggende zware ankers. Zijnde omtrent een en ander nadere inlichtingen te bekomen bij het marine-departement en ten burele van den haven- en equipagemeester.

Op Maandag den 12den Junij 1847.

Voor een huis in de buiten-Nieuwpoortstraat, van diverse bij wege van executie achterhaalde losse goederen, bestaande in: stoelen, tafels, hangstolpen, kleederkasten, goud- en zilverwerken, benevens eene partij brillen, en al wat op dien dag verder ten voorschijn zal worden gebragt.

Op Dingsdag den 13den Julij 1847.

Voor het woonhuis van den HoogEd. Gestr. heer Mr. *J. F. W. van Nes*, op Parapattan, van paarden, rijtuigen en eenen netten en welgeconserveerden inboedel, benevens zes stuks echt persisch rundvee, waarbij een zeer fraaije stier.

Ten 11 ure, het woonhuis en erf.

Alles Zondag en Maandag den 11den en 12den dezer voor een ieder te bezigtigen.

NB. De vendutie zal ten half 9 ure een aanvang nemen.

En

Voor het negotiehuis van *W. Anderson Sr. & Co.*, (tegen 4 procent vendu-salaris), van ijzeren ledikanten, aanbeelden, patjols, messen, madera- en sherrijwijn, echte constantia wijn, bucellas zeildoek, glazen ruiten, hoeden, zeep, aardewerk, zwarte en witte verw, engelsche zadels, bendie- en wagenlantaarns, gezout vleesch en spek, singapoorsche planken, koperdraad, naalden, borstels van verscheiden soorten, eene waai-machine, britsche zilveren lepels en vorken, huckabat, dames-hoeden, gambroons, katoen-fluweel, messen en vorken, matroos- en scheermessen, spiegels, wollen hemden, kinderkousen, shertings, portwijn, naaigaren, enz., enz.

Op Woensdag den 14den Julij 1847.

Voor het woonhuis van den heer *Parker*, op het Koningsplein (nabij kampong Scott), wegens vertrek, van wagens, goedgedresseerde wagen- en bendiepaarden en eenen netten inboedel, bestaande in banken, stoelen, kasten, hang- en tafellampen, stolpen, enz., enz.

En

Voor het commissiehuis van *Beudeker, Deust & Co.*, (tegen 4 procent vendu-salaris), van maderawijn op fust, diverse likeuren, fransche cognac op flesschen, diverse parfumerien, zeep, macassar-olie, diverse kramerijen, &a.

Op Donderdag den 15den Julij 1847.

Voor het commissiehuis van *Munder*, aan de Sluisbrug, van rijtuigen, waaronder een palanquin, bendie's, paarden, huismeubelen, enz.

Op Vrijdag den 16den Julij 1847.

Voor het sterfhuis van den chinees *Tan Kiemseeng*, in de Chinesche Kamp (achter de Kongsie), van juweelen, goud- en zilverwerken, huismeubelen en andere goederen meer.

Alsmede, voor rekening des boedels van wijlen den inl. *Bibiet*, vier bendiepaarden.

Voorts, voor rekening des boedels van wijlen den inl. *Machmoet Polana*, een slaaf, gend. *Sadroen*, oud 37 jaren.

En ten 12 ure, voor rekening van den chinees *Sim Tjiak* en den boedel van wijlen den chinees *Sem Giokseeng:*

Het barkschip genaamd *Tartar*, met diens inventaris: zoo als hetzelve ter reede alhier is liggende.

Op Zaturdag den 17den Julij 1847.

Ten 10 ure. Voor 's lands kleeding- en provisie-pakhuizen, voor rekening van het Gouvernement, van 200 picols kruidnagelen (beste soort), en daarna een suiker-molen met waterrad en toebehooren, zoo ook suiker-ketels en verdere gereedschappen, enz., behoord hebbende tot de suikerfabriek Tjieboentjies, (residentie Bantam).

Deze voorwerpen kunnen inmiddels door belanghebbenden aan het jaagpad en in het graan- en ijzer-magazijn bezigtigd worden, terwijl nog nadere inlichtingen ter residentie-kantore alhier kunnen worden erlangd.

— Op den 13den dezer zullen mede worden verkocht: cc. 70 kisten cassia in entrepôt.

— *Beudeker, Deuss & Co.* zullen op hunne vendutie van Woensdag nog verkoopen: eene hoeveelheid messen en vorken met zilveren heften in étuis, dito trancheer-messen en vorken, complete stellen dito met ivoren heften, fraai pleet- en zilverwerk, fraaije necessaires, werkdoozen, cassetten, odeurkistjes, &a., eene partij diverse fraaije goudwerken, pendules en een japansche draagstoel, &a., &a.

— Op de vendutie van Woensdag, zullen *Beudeker, Deuss & Co.* nog verkoopen: fraaije merinossen, satteens, meubelchits, fijne shertings, diverse lakens, &a.

— *Beudeker, Deuss & Co.* zullen op Woensdag, tegen 4 procent vendu-salaris, nog verkoopen, de navolgende goederen in entrepôt, als:

Circa 300 kisten chinesche cassia.
100 » vensterglas.
7 » rhubarber.

benevens eene partij exquise rijnwijn, in kisten van 48 flesschen, &a., &a.

— In den loop dezer maand, zal door den ondergeteekende op publieke vendutie worden verkocht, een troep van 100 stuks fraai rundvee, van bengaalsch ras, waaronder 40 à 45 melkgevende koeijen.

J. SPEET.

— Op Donderdag 22 dezer, zal er vendutie gehouden worden, uithoofde van vertrek, voor het woonhuis van den heer *van Deun*, op Cramat, van eenen netten en goed geconserveerden inboedel, bestaande in masief mahoniehouten en andere meubelen, als kasten, waaronder een groote fraaije ijzerhouten, banken, stoelen, tafels, een voor 21 personen, spiegels, stolpen, lampen, schilderijen, etc., maccassaarsche wagenpaarden, eenige fraaije melk-gevende en bezette koebeesten, eene partij fraaije bloemen in potten.

Alles op Woensdag 21 dezer voor een ieder te zien; — geene bijgebragte goederen zullen worden aangenomen.

— *Voute en Guérin* zullen op hunne eerstkomende vendutie, om 10 ure precies, opveilen de volgende vorderingen, ten laste van den heer *M. A. Michiels*, welke bij vonnis definitief van den raad van justitie, dato 8 Julij 1815, toegewezen zijn en waarop reeds 15 pCt. door de weeskamer uitbetaald is, als:

1o.	Eene pretentie groot	...... *f*	4,355 : 46
2o.	Eene idem	...... -	1,827 : —
3o.	Eene idem	...... -	4,000 : —
4o.	Eene idem	...... -	6,258 : —
5o.	Eene idem	...... -	1,200 : —
6o.	Eene idem	...... -	1,200 : —
	Te zamen	.. *f*	18,840 : 46

blijkens advertentie in de Javasche Courant van Woensdag 7 Julij no. 54, zijn thans weder 10 pCt. op deze vorderingen bij de weeskamer disponibel, welke ten voordeele van de koopers komen.

— In den loop van deze maand, zal op publieke vendutie worden verkocht: de Nederlandsch-Indische schoener "*Louisa*", groot: cc. 55½ last, met deszelfs inventaris.

CRISTALL, MARTEN & CO.

— In den loop dezer maand Julij zullen, ten huize van den ondergeteekende, wegens quittering, zonder eenige reserve, publiek worden verkocht: een aantal diverse restant-modewaren, bestaande uit fraaije dameshoeden, balkleeden, roode, witte en blaauwe tarlatanen, pelerines, mantilles, shwals, mouseline de laine, balsarines, jaconetten, fraai damast-tafelgoed, eenige voorwerpen voor etagères, drie toko-kasten, waaronder eene groote; eenige huismeubelen en een aantal andere goederen meer.

P. HAAK.

Verkoop van Goederen.

— Op vrijdag den 23sten Julij 1847, zal door den vendumeester alhier, bij wege van executie, publiek worden verkocht, een steenen met pannen gedekt huis, staande op gouvernements grond, in de kampong Pedalangan, gelegen in deze Residentie, toebehoorende aan den chinees *Ko Saij*.

Iemand eenig regt, actie of toezegging op voornoemd huis pretenderende, en zich tegen gemelde verkooping opposerende, die kome en make het den ondergeteekende bekend.

De Wd. deurwaarder bij den landraad,
WERIO WIDJOJO.

— Op den 30sten Julij 1847, zullen te Soerabaija, door den Agent van de Factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij aldaar, publiek aan de meestbiedenden verkocht worden, de volgende ijzerwerken:

Een complete suikermolen, voorzien van het noodige drijfwerk, ijzeren water-as met twee spaakschijven en verder toebehooren; metende de cijlinder 56 eng. duimen in lengte en 27 duimen in breedte. — De wedergade van deze molen is sedert ruim twee jaren op de suikerfabrijk Wono Pringo in werking, en voldoet aldaar uitmuntend.— Vier stellen gegoten ijzeren suikerpannen van verschillende afmetingen, bestaande elk stel uit 18 stuks pannen- en een ijzeren draaispoor.

— Wegens voorgenomen vertrek naar Nederland, wordt, op voordeelige voorwaarden, te koop aangeboden, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement: het koffij-land, bekend onder den naam van *Maron*, gelegen in de residentie Pecalongan, loopende het deswege met het Gouvernement gesloten contract nog 16½ jaar.

Nadere informatien te bekomen bij den heer *C. von Bornemann* te Maron, bij Pecalongan, of bij

DAENDELS & CO.

SAMARANG, *1 Julij 1847.*

— FABRIJK PHOENIX.

Te koop, tot zeer billijke prijzen:

2 stoommachines	(hooge drukking)	van 12	paardenkrachten.
1 idem	idem	van 10	idem.
1 suikerpletmolen	met cijlinders	van 21 op 48	duim. eng.
2 idem	met idem	van 21 » 36	» »
1 idem	met idem	van 20 » 40	» »

IJzeren suikerpannen van diverse dimensien, per stel of per stuk.
Liëren of windassen, tot het afnemen en opleggen van cijlinders en andere zware voorwerpen.
Fraaije en helder geluid gevende fabrijkklokken.
Balancen met schalen en gewigten.
Fraaije koperen en ijzeren ledikanten.
Bladkoper van 1½ tot 5 strepen Nederlandsch dikte.
Plaatijzer, geschikt voor stoomketels.

Verder maakt de ondergeteekende aan zijne geëerde begunstigers bekend, dat voor de heeren fabrijkanten, die alles wat door hun benoodigd mogt zijn, bij hem zullen gelieven te bestellen, de prijzen voor den vervolge 10 pCt. lager dan vroeger berekend zullen worden, zijnde ondergeteekende tot dien maatregel in staat gesteld, doordien de fabrijk *Phoenix* meer en meer hare voltooijing genaderd is.

SOERABAIJA, *De Directeur,*
den 1sten Julij 1847. F. J. H. BAIJER.

— Bij den ondergeteekende zijn in commissie verkrijgbaar: allerhande soorten van Engelsche, Brusselsche, Hollandsche, en hier te lande naar den laatsten smaak vervaardigde rijtuigen, waaronder vigelantes, Victorias, tent-toerwagens, britschka's, palanquins, wagens voor 2 personen, bendijs, reiswagens, enz., alsmede Engelsche wagen- en bendijtuigen, Hollandsche leidsels, Engelsche zadels, zweepen, enz.

SPEET.

— Zeer solide vervaardigde chinesche kampher-houten koffers, in stellen van 5 stuks, met patent sloten, en witte mandarijn gember van superieure qualiteit, bij

J. SPEET.

— Dingsdag avond (13 dezer) zal bij de ondergeteekenden verkrijgbaar zijn IJs, geprepareerd met vanille (glaces.)

LAUGIER EN ESMIOL.

— Gebr. *van Deun* hebben pas ontvangen: diverse fijne wijnen, fransche tafelwijn van het merk BAOUR, genever, cognac, witte brandewijn, beste champagne, engelsch bier, holl. bier op fust en flesschen, wijnazijn, salade-olie, bessensap, siropen, fransche en hollandsche likeuren, banket en suikerwerk, hammen, rookvleesch, ossentongen, haring, bergsche anchovis, keeltjes en lippen, rolpens, worst, saucijs, spek, gezouten vleesch, diverse natte en gedroogde groentens, vleesschen in blik, enz. van *Alberdingk Thijm.*

— Bij gebr. *van Deun* verkrijgbaar: stellen van vijf kamferhouten koffers, masief mahoniehouten meubelen, spiegels en schilderijen, hangstolpen, kristal-, glas- en aardewerken, stellen lakwerk, wagen- en bendielantaarns, benevens een Europ. kinder-tentwagen.

— Uit goeden huize wordt te koop aangeboden: eene familie lijfeigenen, die zeer geschikt is voor huiselijke en vrouwelijke werkzaamheden, bestaande in:

November, oud ruim 34 jaren, mannelijk, goede koetzier, huisjongen en muzijkant.
Kemis, oud ruim 16 jaren, mannelijk, lijf- en huisjongen, tevens aankomende muzijkant.
Mingo, oud ruim 4 jaren, mannelijk.
Saira, oud ruim 32 jaren, vrouwelijk, goede kapster, fijne naaister, sambal- en koekmaakster.
Melatie, oud ruim 19 jaren, vrouwelijk, goede kapster, fijne naaister, sambal- en koekmaakster.
Dalia, oud ruim anderhalf jaar.

Te bevragen ter Lands-drukkerij.

— Te koop: een gedresseerd rijpaard, adres Lands-drukkerij.

Huwelijken.

— Getrouwd :

J. P. F. SIJTHOFF

met

J. H. MEIJER.

Batavia, *den 8sten Julij 1847.*

— Getrouwd, te Samarang den 30sten Junij 1847:

J. W. C. VAN LANGEN

met

W. C. JOHANNES.

— Getrouwd :

S. L. W. VAN DER ELST

met

C. E. SCHIPPERS.

Soerabaija, *23 Junij 1847.*

— Getrouwd te Sumanap, den 20sten Junij 1847 :

JOHANNES BARTHOLOMEUS TAWARIS,

weduwenaar van *Christina van Hutten.*

met

JOANNA RICHEMONT,

weduwe van *Carel Nicolaas Fransz.*

Geboorten.

— Bevallen van eenen zoon, de echtgenoot van

G. WASSINK.

Soerabaija, *den 28sten Junij 1847.*

— Bevallen van een zoon, de echtgenoot van

J. J. DE ROOCK.

Rembang, *18 Junij 1847.*

— Voorspoedig bevallen van eene dochter, *J. T. Muller*, geliefde echtgenoote van

G. A. HOGENRAAD.

Madioen, *29 Junij 1847.*

— Bevallen van eene dochter, *A. S. M. van de Lande*, echtgenoot van

G. J. TORMIJN.

Tjilatjap, *27 Junij 1847.*

Sterfgevallen.

— Den 25sten Maart jl., overleed te Middelburg (Provincie Zeeland), in den ouderdom van 78 jaren, mijn innig geliefde vader *Pieter Duvelaar van Campen*, entreposeur bij de in- en uitgaande regten en accijnsen aldaar, diep betreurd door deszelfs nagelaten betrekkingen en vrienden.

W. A. DUVELAAR VAN CAMPEN.

Pasoeroewan, *den 25sten Junij 1847.*

Eenige kennisgave.

— Heden overleed, tot bittere droefheid van mij, mijne drie kinderen, behuwdmoeder en broeders, aan de gevolgen eener hevige zenuwziekte, mijne hartelijk geliefde echtgenoot *Catharina Aletta Petronella Spiering*, in den ouderdom van 37 jaren.

A. VAN DER JAGT.

Soerabaija, *15 Junij 1847.*

— Heden overleed te Kedirie, in den ouderdom van 34 jaren, de WelEdelGestr. heer *G. F. Eckert*, in leven 1ste luitenant bij de 3de afdeeling algemeen depot, en militaire kommandant alhier.

Debiteuren en crediteuren in den boedel, gelieven daarvan aangiften of betalingen te doen, binnen den tijd van drie maanden na dato dezes, aan

De Commissarissen,

J. C. W. HEIJN, *officier v. Gez. 2de klasse.*

G. S. BIJL DE VROE, *2de luit. 14de Bat. Inf.*

27 Junij 1847.

Nagelaten Boedels.

Degenen welke iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan de boedels van wijlen *Siegfried Bruggeman*, particulier persoon, worden verzocht, daarvan aangiften of betalingen te doen aan de weeskamer, binnen den tijd van drie maanden, gerekend van heden.

Namens de Weeskamer.

De Secretaris,

Batavia, *den 6den Julij 1847.* H. J. VAN DER PLAS.

— Boedelmeesteren noodigen de debiteuren en crediteuren des boedels van wijlen den Inlander *Bibiet Baroedien*, (den 9den Mei alhier ab intestato overleden), om binnen drie maanden betaling of opgaven te doen.

— Alle degenen die iets te vorderen hebben of verschuldigd zijn aan de insolvente boedels van wijlen *Jan Elisa Heymeriks* en den chinees *Tan Soe*, worden verzocht opgaven en betalingen te doen binnen den tijd van zes weken, gerekend van heden, aan

De agenten der Sam. weesk. te Soerabaija,

J. SMISSAERT,

Soerabaija, *den 28sten Junij 1847.* J. C. DUNKI.

— Zij die iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen *Jan Nicolaas Pieter Bartels*, gerelegeerden staatsgevangene van de Kust van Guinea (Afrika), ab intestato overleden te Sumedang den 21sten Mei 1847, worden verzocht daarvan aangiften of betalingen te doen, binnen den tijd van drie maanden na dato dezes, aan

De agenten der Batav. weesk. te Tjiandjoer,

C. A. ODDAM,

Tjiandjoer, *den 30sten Junij 1847.* F. C. GESELSCHAP.

— Debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen den heer *A. van Varick*, gelieven binnen den tijd van zes weken, van af heden, aangiften of betalingen te doen aan de laatst ondergeteekenden.

De Executeuren,

W. MENZIES.

Batavia, W. DE RUIJTER,

den 9den Julij 1847. ADAM & CO.

Verschillende Bekendmakingen.

— De weeskamer te Batavia, belast met het sequestraat, en als zoodanig administrerende den insolventen boedel van *Michiel Augustijn Michiels*, maakt bij deze bekend, dat ten behoeve der bij het vonnis van den raad van justitie alhier, dd. 8 Julij 1845, in concurrentie gestelde crediteuren in gemelden boedel, bij haar beschikbaar is een bedrag van tien ten honderd over het beloop hunner vorderingen, en worden mitsdien deze crediteuren opgeroepen, om binnen den tijd van drie maanden, gerekend van heden, tegen kwitantie en cautie de restituendo, evengemelde gelden ter kamer te komen afhalen, zullende na ommekomst van gedacht tijdvak, met het alsdan onafgehaald verblevene, overeenkomstig art. 20 der instructie voor den sequester worden gehandeld.

Namens de weeskamer voornoemd.

Batavia, *De Secretaris*,

6 Julij 1847. H. J. VAN DER PLAS.

— Degenen die vermeenen zich als erfgenamen te kunnen beschouwen van den op den 1sten Februarij 1843 ab intestato overleden chinees *Oeij Sinjo*, ook genaamd *Oeij Hapseeng* (zoon van wijlen *Oeij Taylo*), worden opgeroepen, om zich binnen twee maanden bij het kollegie van boedelmeesteren te Batavia aantemelden, voorzien van de noodige bewijsstukken of inlichtingen die strekken kunnen om als erfgenamen van gemelden *Oeij Sinjo* te kunnen worden erkend.

— SOCIETEIT DE HARMONIE.

Thé-Dansant, op Dingsdag den 13den Julij 1847, des avonds ten acht ure.

Namens de Directie der Societeit de Harmonie.

Batavia, *De Secretaris*,

den 2den Julij 1847. L. W. C. KEUCHENIUS.

— De ondergeteekende heeft heden, als deelhebber in de exploitatie der octrooijen van den heer *Arent de Bruijn*, thans te Amsterdam, tot zuivering en levering van drinkwater in Nederlandsch Indië, met uitzondering voor Soerabaija, het geheel beheer aanvaard, ten einde die zaak voorttezetten op den gevestigden naam van *A. de Bruijn*, waarvan hij de handteekening heeft, voor zaken de firma dadelijk betreffende, en niet tot eenige speculatie.

Dezelve is tevens algemeen gemagtigde van den heer *A. de Bruijn*, waardoor met wederzijds genoegen, ingetrokken en vervallen is, alle vroegere magtiging op den heer *J. Tromp* verstrekt.

A. G. BROUWER.

Batavia, *1 Julij 1847.*

— *f* 35,000 en *f* 10,000 op eerste verband van vaste goederen, verkrijgbaar bij

H. VERNÈDE, *qq.*

— Het is met wederzijdsche overeenkomst, dat ik mijne generale procuratie, aan den heer *J. A. Moser* verleend, heb ingetrokken, die met het houden der administratie van mijne landen en fabrieken continueert.

Soerakarta, *30 Junij 1847.* WENER.

— Wegens vertrek van den heer *J. W. Parker*, hebben de ondergeteekenden hunne zaak aan de heeren *Jones & Co.* overgegeven, welke dezelve zonder verandering zullen voortzetten.

Batavia, *den 30sten Junij 1847.* PARKER & CO.

— De ondergeteekende heeft de taak op zich genomen, ter ondersteuning harer ouders, welke sedert geruimen tijd veel door tegenspoed hebben geleden, om bij haar aan huis onderrigt te geven aan jonge jufvrouwen, in het maken van dames-kleederen en andere vrouwelijke handwerken, zij beveelt zich in de gunst der ouders en voogden, welke haar met hun vertrouwen zouden willen vereeren.

Batavia, *den 7 Julij 1847.* CATH. VERHOEFF.

Op Petjanongang.

— Is vermist, sedert 28 Junij ll.: een bruin gestreepte windhond, die dezelve terugt brengt bij den eigenaar, koningsplein, hoek van de willemsbrug, zal, des verkiezende, goed beloond worden.

CREMER.

— Te huur: een huis op Mr.-Cornelis, thans bewoond door den heer *van Soest*, te bevragen bij

N. LANGE.

Post-Kantoor.

— *Voor het land.* Wordt ter kennisse van het publiek gebragt, dat op morgen middag, ten *één ure* precies, brievenpakketten zullen worden gesloten per het schip *Lorkas*, gezagvoerder *Said Saheil*, bestemd naar *Padang* en *Benkoelen*.

BATAVIA, *den 9den Julij 1847.*

De Directeur der Posterijen,
J. BOSHOUWER.

Vertrekkende Schepen.

— Vracht en passage naar Padang, met het snelzeilend barkschip *Lorcas*, om binnen 5 dagen te zeilen; adres bij

ADAM & CO.

Vertrekkende Personen.

— Miss. *Mistral* quitte Java.

Vastgestelde Prijzen.

	Batavia.		*Samar.*		*Soerab.*	
	Rec.	*Dtn.*	*Rec.*	*Dtn.*	*Rec.*	*Dtn.*
Tarwebrood van 14 oncen	»	25	»	25	»	25
Varkens-vleesch per kattie........	»	40	»	48	»	56
Ossen-vleesch per pond...........	»	40	»	18	»	14
Buffel-vleesch per kattie..........	»	27	»	20	»	20

Marktprijzen.

	Batavia.		*Samar*		*Soerab.*	
	Rec.	*Dtn.*	*Rec.*	*Dtn.*	*Rec.*	*Dtn.*
Rijst, 1e soort, per kojang	165	»	168	60	150	»
» [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
» 3e » » »	130	»	140	[illegible]	[illegible]	»
» 1e » » picol	6	05	6	»	5	»
» 2e » » »	5	58	5	100	4	70
» 3e » » »	4	90	5	»	4	20
» 1e » » gantang (1/18 pic.)	»	72	»	36	»	60
» 2e » » »	»	65	»	25	»	55
» 3e » » »	»	57	»	30	»	50
Koffij, per picol..................	13	70	»	»	25	»
Klapper-Olie, per takk. van 33 bott.	11	50	8	77	5	43
Katjang-Olie » » » » »	7	60	8	30	5	27
Dempel-Olie, per picol...........	40	»	»	»	26	80
Brandhout, per vad. van 18 vt. lang, 6 vt. hoog en 1½ vt. breed........	17	20	10	»	10	»
Idem, idem 12 vt. lang............	12	»	6	80	6	80
Gras, per ration van 65 ponden daags, per maand............	5	60	4	20	»	43

Te Batavia wordt de kojang gerekend op 27 picols van 100 katt.

Te Samarang wordt de kojang op 28 picols, de picol op 20 gantangs, en de gantang op 5 katties gerekend.

Te Soerabaija wordt de kojang gerekend op 30 picols en de picol op 10 gantangs.

Scheepsberigten.

BATAVIA.

Aangekomen.

Julij 4 — Ned. bark *Margaretha Ida*, D. H. Kramer, van Rotterdam den 26sten maart, passagiers de heer MacLennan en echtgenoot.

Julij 5 — Ned. bark *Cornelis Wernard Eduard*, H. Hagers, van Rotterdam den 7den maart.

Julij 6 — Ned. schip *Oseris*, G. J. Stam de Jonge, van Amsterdam den 23sten maart, passagiers de kapt. G. T. J. Raes en echtg., 2e luitenant Sweerts de Landas, officier van gez. J. Fontanes, de heer de Lignij en 150 militairen. — dito dito *Passaroeang*, C. C. B. Fulbrun, van dito den 22sten dito, passagiers de heer W. C. Mehlebom. — dito bark *Serius*, A. Mulder, van dito den 10den dito. — dito schip *Anna en Elise*, C. J. Jaski, van Samarang den 3den julij. passagiers de gepens. majoor Duchateau, en 3 gepasp. militairen. — dito dito *Bacht Mastora*, Said Hoesien Bin Alowie Alhabassij, van Sumanap den 28sten junij. — Pruis. schip *Pruissischer Adler*, J. C. F. Schutt, van Macao den 27sten mei. — Spaans. brik *Paz*, D. J. Garij, van Manilla den 28sten dito. — Hamb. schip *Alma*, J. H. Meijer, van Hamburg den 28sten februarij.

Julij 7 — Ned. bark *Plancius*, S. J. Rotgans, van Amsterdam den 10den maart. — dito dito *Drie Vrienden*, G. H. Ruhaak, van Corunna den 14den dito. — dito dito *Vice Admiraal Gobius*, H. J. Bonn, van Rotterdam den 22sten dito. — Eng. brik *Sarah Charlotte*, T. Dunnelt jr., van de Kaap de Goede Hoop den 6den mei.

Julij 8 — Ned. schip *Nehalennia*, D. J. Bart, van Amsterdam den 22sten maart. — dito bark *Oedjong Pandang*, Kwee Samgoat, van Tagal den 29sten junij, passagier de heer W. Taijlor.

Vertrokken.

Julij 7 — Ned. schip *'s Hertogenbosch*, F. J. Mathijssen, naar Japan, passagiers de heeren J. P. Borst, P. J. Lange, J. C. Delprat, W. J. J. MacGillavrij en H. J. van der Ven. — dito bark *Jane Serena*, J. Barthelemij, naar Paradessie. — Eng. brik *Feliz Vienna*, C. H. Hart, naar China.

Julij 8 — Ned. schoener *Bientang Toedjoe*, J. W. Steevensz, naar Samarang.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet Nehalennia; schoener Sijlph, Ned. schepen Lorkas, Aderaak, Doggersbank, Oeij Sinjo, Gerardus Jacobus, Bacht Mastora, Anna en Elise, Passaroeang, Oseris: barken Jousour, Plancius, Java Paket, Joedil Hair, Serius, Margaretha Ida, Cornelis Wernard Eduard, J. C. J. van Speijk, Drie Vrienden, Vice Admiraal Gobius, De Jonge Jan, brikken Tartar, Al Mansoor, Fiedha Rachman, de Harmonie; schoener Louise. — Eng. schip Orpheus, brik Sarah Charlotta. — Hamb. schip Alma. — Pruiss. schip Preussischer Adler. — Portug. bark Tremelga. — Belg. schip Makasser. — Spaans. brik Paz.

Handelsberigten.

RESTANTEN *der voornaamste artikelen in het* ENTREPOT *te Batavia, onder ultimo Junij 1847.*

Hoeveelheden.	Pakkagiën.	BENAMING DER GOEDEREN.	*Aanmerkingen.*
3656	Bundels	Aardewerk (Chin.)	
480	Kistjes.	Brandewijn.	
5/2	Pijpen.		
284	Vaten.	Boslemmermessen.	
470	Kisten.	Cassia.	
44	Kisten.	Eau de cologne.	
49	Kistjes.	Gember.	
3503	Kelders.	Genever.	
2	Kistjes.	Gouddraad.	
54	Stuks.	Gom (Gutta Percha.)	
558	Kisten.	Glaswerk.	
18	Kisten.	Goudleder.	
279	Krandjangs.	Gambier.	
3378	Kisten of balen.	Katoenen goederen.	
7	Stuks.	Kettingen.	
360	Kistjes.	Likeuren.	
250	Vaatjes.	Loodwit.	
100	Manden.	Mineraalwater.	
37	Kisten.	Rhabarber.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	
25	Kisten.	Soija.	
27 1/2	Kistjes.	Sigaren.	
f 54612	aan'	Spaansche matten.	
1811	Pikols.	Sapanhout.	
828	Kistjes of vaatjes.	Staal.	
1939	Pakken.	Tabak.	
524	Schuitjes.	Tin.	
89	Vaten.	Wijn.	
697	Kisten of kistjes.	Wijn.	
544	Balen.	Wollen goederen.	
5500	Platen.	Zink.	
19	Pakken.	Zinkblik.	
5	Balen.	Zeildoek.	

STAAT *van het Entrepôt te Samarang, op ultimo Junij 1847.*

Benaming der Geëntreposeerde Goederen.	Pakkagien of Gewigt.	Restant op ultimo Mei 1847.	Ontvangen gedurende de maand Junij 1847.	Totaal.	Afgeleverd gedurende de maand Junij 1847.	Restant op ultimo Junij 1847.
Bier (Holl.)....	—	15	—	15	15	—
Brandewijn	Kisten	50	—	50	—	50
Idem........	Oxhoofd	6	—	6	—	6
Gambier (Rios)	Krandj.	93	704	797	—	797
Garen (rood) ..	Balen	10	3	13	2	11
Genever	Kistjes	—	25	25	25	—
Idem........	Kelders	400	—	400	—	400
Hoeden	Kisten	4	—	4	4	—
Katoenen goederen	Kist. en Balen	174	—	174	1	173
Modewaren	Kisten	6	—	6	6	—
Parfumerien ...	Kisten	22	—	22	22	—
Provisien	Kist. en Vaten	3	48	51	51	—
Sandelhout	Picols	1400	320	1720	224	1496
Sigaren (Manilla)	Kistjes	6/2	20/2	26/2	20/2	6/2
Spaanschmatten.	Stuks	—	5000	5000	5000	—
Tabak (Chin.)..	Krandj.	30	—	30	30	—
Wollen goederen	Balen	52	—	52	—	52
Wijn (roode)...	Kistjes	18	224	242	18	224
	Manden	11	—	11	11	—
	Vaten	65	—	65	63	—
Id. (madera).	Pijpen	—	20/2	20/2	20/2	—

(*Zie verder het tweede Bijvoegsel.*)

TWEEDE

BIJVOEGSEL DER JAVASCHE COURANT.

Zaturdag, 10 *Julij* 1847, N°. 55.

STAAT *van het Entrepôt te Soerabaija, op ultimo Junij 1847.*

enaming der reposeerde oederen.	Pakkagien of Gewigt.	Restant op ultimo Mei.	Ontvangen gedurende de maand Junij.	Totaal.	Afgeleverd gedurende de maand Junij.	Restant op ultimo Junij 1847.
en en teeken behoeften ..	Kisten	——	4	4	4	——
emmermessen	Vaten	15	——	15	——	15
nac	Vaten	——	5/2	5/2	——	5/2
bier	Krandj.	645	——	645	227	418
ever	Kelders	899	——	899	——	899
er (Cochin China	Picols	——	34	34	34	——
en en wollen stoffen	Balen	35	——	35	4	31
waden en kat. goederen ...	Kist. en Balen	617	94	711	112	599
uren	Kisten	45	——	45	——	45
d	Picols	100 8/100	——	100 8/100	——	100 8/100
l	Vaten	100	——	100	——	100
belen	Kisten	——	1	1	1	——
(salade) ...	Manden	34	——	34	——	34
ier	Kisten	4	——	4	——	4
	Baal	1	——	1	1	——
es (Chin.) ..	Zakken	——	369	369	369	——
serwater	Manden	50	——	50	——	50
n	Kisten	250	——	250	40	210
	Vaten	9	——	9	——	9

n- en Uitvoer te Batavia, van den 5den tot en met den 7den Julij 1847.

AANVOER.

Van Rotterdam, met het Ned. schip Harmonie, kap. *H. Bouma.*
0000 metselsteenen, 6 ketting kabels, 1 ring ketting kabels, 3 verligings stukken, 2 ankers ringen en tuig kettingen, *N. H. M.*

Van Rotterdam, met het Ned. schip Margaretta Ida, kap. *D. H. Kramer.*
7 korven en 8 kn. aardewerk, 131 dito manufacturen en 179300 metsteenen en 36 ledige manden, *N. H. M.*
75 kn. rhijnwijn, 7 bundels en 16 kn. champagne, 1 kt. absinthe, 5 ijzer en staalwerken en 4 bn. garen, *Kreglinger*, *Dummler en co.*
1 kt. muziek dozen, *Busing*, *Schroder en co.*
8 kn. kantoorbehoeften, 2/2 pp. bier, 2 kelders lijn-olie, 5 kn. medi-n, dranken en reukwaren en 1 kt. kramerijen, *van Ommeren*, *Rueb en co.*
17 kn. eau de cologne en 4 dito manufacturen, *E. Moorman en co.*
30 kn. bladkoper, *B. Sanier*, *Suermondt en co.*
2 kn. porcelein en *f* 5000 gouden species, *Daendels en co.*
16 collis provisien en 11 kn. wijn, *Paine*, *Stricker en co.*
30/1 ledige leggers, *B. Kopermit en co.*
2 kn. lampen, 3 dito wijn, 1 kt. provisie, 2 md. glaswerk en 1 kt. verwerk, *Order.*

Van Bushire, met het schip Jadul Hair, kap. *Montairo.*
2600 zk. tarwe, 2546 dito dadels, 122 kalabassen ghie, 39 zk. rozijn, 16 kn. roozenwaten, 2 zk. was, 9 st. carpetten, 4 kn. vet, 1 kt. et 56 ducatones en 152 sp. matten, *B Andreas en co.*

Van Rotterdam, met het schip Gerardus Jacobus, kap. *Ruijsch.*
181000 metselsteenen, *N. H. M.*
72 kn. wijn, 1000 kelders genever, 11 vn. champagne, 9 dito absenne, 7 dito kersenwater en 1 kt. jagtgereedschappen, *Kreglinger*, *Dummler* *co.*
15 pk. en 16 kn. manufacturen, 192 hardsteentjes, 8 molensteentjes, 0 ks. tegeltjes, 1 kt. ijzerwerken, 1 dito platen en 150 st. hammen, *an Ommeren*, *Rueb en co.*
1 kt kantoorbehoeften, 26 blikken witlood, 16 dito zwartsels, 6 kelers lijn-olie, 1 koebeest en 35 ledige leggers, *Order.*

Van de Lampongs, met de praauw Tjemplong, kap. *Ariep.*
170 27/100 pic. zw. peper, 24 dito rotting, 15 dito witte dammars, 3 dito am vruchten, 16½ dito rijst en 26 dito padie, *Order.*

Van de Lampongs, met de praauw Djoeroepie, kap. *Molsing.*
10 katt. visch vinnen 70 pic. zw. en 1½ dito witte peper, 48 dito ito dammars, 3 4/16 katt. vogelnestjes, 3 dito renoceros hoorn en 2 dito arteabeesthoorn dito, *Order.*

Van Amsterdam, met het Ned. schip J. C. J. van Speijk, kap. *C. Vonck.*
60000 st. koffijzakken, *N. H. M.*
50 vs. boter en 1 kt. koek en banket, *Order.*

Van Macao, met het Pruis. schip Pruissischer Adler, kap. *J. C. F. Schutt.*
1 kt. manufacturen, *E. Moorman en co.*
25 jars olie, 3 kn. kramerijen, 1 piano, 609 collis en 14 kn. Chin. goederen, *Order.*

Van Amsterdam, met het Ned. schip Sirius, kap. *Mulder.*
548 kn. manufacturen, *N. H. M.*

89 collis provisien, *T. Crone.*
4 kn. meubelen, 1 kt. sigaren, 50/2 pp. bier, 7 kn. banket en 3 dito zalm, *Paine*, *Stricker en co.*
2 kn. kaas, 1 kt. kassetten en 2 kn. provisien, *R. R. toe Laer en Jonkman.*
52 pakken touwwerk, *B. Kopersmit en co.*
20 oxh. azijn, 1 kist chemicalien, 13 bn. manufacturen, en 25,000 metselsteenen, *B. Sanier*, *Seurmondt en co.*
6 kn kouzen, *Order.*

Van Dordricht, met het Ned. schip Osiris, kap. *G. J. Stam de Jonge.*
148/1 en 24/2 ledige leggers, 3 kn. rhijnwijn, 10 kelders gedr vruchten 6 kelders banket, 5 kelders zuren, 2 ks. vruchten op brandewijn, 4 kelders en 28/4 ankers, en 2 manden groenten, 1 kist koek, rozijnen, en kazen, 20 vs. en 1 kist gedr. visch, 1 kist lengvisch, 50 potten anchovisch, 20 vs. ossetongen, 2 manden provisien, 50 st. hammen, 30 vs. rolpens, 15 vs. saucijzen, 10 vs. gerookt en 5 vs. gez. spek, 10 vs. gez. vleesch, 2 ks. lekeur, en 1 kist bitter, *Order.*

Van Manilla, met het Spaansch schip Paz, kap. *J. van Garaij.*
2047 pic. sapanhout en 7 kn. lijnwaden, *Martin*, *Dijce en co.*
120 ks. sigaren, *de Gezagvoerder.*

Van Amsterdam met het Ned. schip Plancius, kap. *S. J. Rotgans.*
234 pakken koffijzakken, 1 vs. staaldraad, 4 kn. sloten, 1 kist koperwerk, 29 kn. linnen, 32 kn. vijlen, 32 kn. ijzerwerk. 72 kn. 15 collis, en 3 ks. gereedschappen, 2 kn. en 2 ks. instrumenten, 5 kn. houtwaren, 78 kn. zeildoek, 1 kist laken, 9 ks. 28 vn. 6 kn. en 51 vs. verfwaren, 96 vn. ijzeren spijkers, 15 kn. sloten en grendels, 16 kn ijzeren gereedschappen, 1 kist wedsteenen, 103 st. gietlood. 1 kist balancen, 15 ks. blik 9 st. pokhout, 24 st palmhout, 1 kist drogerijen, 1 kist lijm, 8 pullen siroop, en 6 pullen potasch, *N. H. M.*
50 kn. manufacturen, *Paine*, *Stricker en co.*
9 vn glaswerk, en 25 manden mineraal water, gebr. *Roselje en co.*
11 kn manufacturen, *E. Moorman en co.*
20 kn. garen en band, *van Ommeren*, *Rueb en co.*
1 kist hoeden, *H. Strauss en co.*
113 collis provisien, *Crone.*
2 kn. en 15 ks. banket, en 2 kn. tuinzaden, *de Weerdt*, *Ruijl en co.*
1 kist provisien, en kramerijen, *R. R. Toelaer en Jonkman.*
5 kisten leesboeken en kantoorbehoeften, *W. Osseman.*
57 collis lijnwaden, 6 roodkoperen bodems, 24 roodkoperen platen, 1 vat klinknagels, 1 vat puimsteen, 1 kist copallak, 1 vat lijm, 1 kist draadnagels, 1 kist mahonijhouten platen, 1 blok mahonijhout, 1 kist haardoek, 1 ks ijzerwerk, 15 pakken en 7 kn. manufacturen, 16 kn. suikergoed, en 6 kn. provisien, *Order.*

Van Hamburg, met het Hamb. schip Alma, kap. *J. H. Meijer.*
1 kist boeken, 32 kn. en 59 vn. provisien, 51 kn. fabrikwaren, 51 kn. glazen, 2 bn. en 1 kist manufacturen, 112 rollen touwwerk, 12 kn. kramerijen, 41450 metselsteenen, 2 kn. staalwerk, 3 kn. vruchten 2 vn. zaden, 5 vn. medicijnen, 1 kist zeep, 1 kist kleedingstukken, en fabrjekwaren, 4 kn. speelkaarten, 3 kn. instrumenten, 3 kn. wijn, en 2 kn aardewerk, *Metzendorff*, *Wilmans en co.*
4 kn. kramerijen, 3 kn. spiegels, 1 kist eau de cologne, en 7 kn. meubelen, *Paine*, *Stricker en co.*
2 kn. manufacturen, *B. Sanier*, *Seurmondt en co.*
2 kn. koek en eau de cologne, *van Ommeren*, *Rueb en co.*
1 kist instrumenten, *B. Andreas en co.*

UITVOER.

Naar Japan, met het Ned schip 's Hertogenbosch, kap. *F. J. Matthijsen*,
1 kt toiletzeep, 2 kn. stopflesschen, 500 pic. bindrotting, 58 dito sapanhout, 80 dito buffelhoorn, 11 dito buffelhoeven, 8 md. aardewerk, 2 kn. chitzen, 5 kn. tamerinde, 1 kist verlaktleder, 2½ pic. klapperolie, 26 kn. sla-olie, 1 kist kaijoepoetie-olie, 3 kn. glaswerk, 29 kn. zeep, 1 kt. bankkleedjes, 1 kist koe en schapen vellen, 1 kist porcelein, 1 kist eau de cologne en aardewerk, 3 kn. glazen ruiten, 157 pd. indigo, 20 kn. blik, 1 kist likeur, 1 kist horologien en verre kijkers, en 400 st. klappernoten, *J. C Delprat.*
Eenige Gouvernements Goederen.

Naar Macao, met het Eng schip Felix Viena, kap. *C. H. Hart.*
100 pic. peper, *Order.*

B. beteekent: balen, pic. picols, kn. kisten, ks. kistjes, koij. koijangs kg. korgies, vn. vaten, vs. vaatjes, kd. krandjangs, md. manden, kr. kruiken, pp. pijpen, oxh. oxhoofden, stv. staven, st. stuks, bs. bossen, dz. douzijn, lg. leggers, pd. ponden, str. strengen, el. ellen, kld. kelders, rn. realen, zk. zakken, pk. pakken, th. thail, kar. karaat, katt. kattjes, fl. fleschen, vt. vat, pt. potjes.

Schepen in lading te Batavia.

Op heden den 8sten Julij 1847.

Naar ROTTERDAM, Ned. schip Jonge Jan, Gezagvoerder *Tange*, Agenten *B. Sanier*, *Suermondt en co.*

Naar ROTTERDAM, Ned. schip Doggersbank, Gezagvoerder *Smit*, Agenten *B. Sanier*, *Suermondt en co.*

Naar ROTTERDAM, Ned. schip J. C. J. van Speijk, Gezagvoerder ...., Agenten *van Ommeren*, *Rueb en co.*

Naar ROTTERDAM, Ned. schip Harmonie, Gezagvoerder *Boumans*, Agenten ....

Naar ROTTERDAM, Ned. schip Margaretha Ida, Gezagvoerder *Kramer*, Agenten *B. Kopersmit en co.*

Naar PADANG, Ned. bark Rach Mastora, Gezagvoerder *Said Hoesin Habassie*, Agenten *de gezagvoerder.*

Naar BANKA, Ned. schip Fieda Rachman, Gezagvoerder *Sech Abdulla Bin Fagie*, Agenten *de gezagvoerder.*

Naar ENGELAND, Eng. schip Orpheus, Gezagvoerder *Niell*, Agenten *Adam en co.*

Naar ANTWERPEN, Belg. schip Macasser, Gezagvoerder *Hoedt*, Agenten *B. Sanier, Suermondt en co.*

— Ter drukkerij van het *Bataviaasch Genootschap* is van de pers gekomen: de *tweede aflevering* van den *vierden Jaargang* van het Natuur- en Geneeskundig Archief.

INHOUD.

Florae Javae species novae.

Pharyngognathorum Siluroideorumque species novae Javanenses, door BLEEKER.

De proeftijd van het bad-etablissement te *Pelatoengan*, Julij 1844 tot en met December 1846; door MANDT.

Epidemie van Cerebro-spinaal Typhus te *Padang*, in het tweede semester van het jaar 1845; door STUMPFF.

Iets over Malaxis Splenitica met spontane bersting der milt; door FROMM.

Belangrijke verwonding, waargenomen in het groote hospitaal te *Weltevreden;* door J. EINTHOVEN.

Geval van onderschepping der Arteria Iliaca externa, met zeer gunstig gevolg; door FROMM.

Beschrijving eener Rachitome; door H. A. SCHREUDER, (Met eene afbeelding).

Wetenschappelijke berigten.

Toestel van den heer SCUIRE voor de inademing van aetherdamp bij operatiën; door M. (Met eene afbeelding).

Berigt eener lijkopening van een geval van Elephantiasis; door FROMM.

[illegible]

Veranderingen in het Geneeskundig Personeel van 1 April tot 1 Julij 1847.

Plaatsingen en overplaatsingen van het Militair Geneeskundig Personeel van 1 April tot, Julij 1847.

Vergelijkende tafel, aantoonende het verschil in zamenstelling van eenige minerale wateren op *Java* en die van *Homburg vor der Höhe.*

— Ter drukkerij van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, is verkrijgbaar:

TWAALFTAL KERKELIJKE REDEN, van Dr. S. A. BUDDINGH, Pred. te Batavia.

Ter Lands-Drukkerij verkrijgbaar à *f* 5.—

ALMANAK EN NAAM-REGISTER

VOOR

Nederlandsch Indie,

VOOR HET JAAR

1847.

— Ter Lands Drukkerij verkrijgbaar:

PRIJSLIJST VOOR DE BEREKENING DER GELDSWAARDE VAN GOEDEREN, MATERIALEN, GEREEDSCHAPPEN, ENZ., BIJ VERSTREKKING DERZELVE UIT 'S LANDS VOORRAAD IN NEDERLANDSCH INDIË: prijs *f* 6.—

— *Voor het land.* Ter Lands Drukkerij zijn verkrijgbaar: De gearresteerde Wetboeken en andere wettelijke verordeningen voor Nederlandsch Indië, afgekondigd bij Publikatie van Z. E. den Minister van Staat, Gouverneur Generaal dd. 30 April jl., als:

1e. De Algemeene bepalingen van Wetboeken.

2e. Het Reglement op de Regterlijke Organisatie en het beleid der Justitie.

3e. Het Burgerlijk Wetboek.

4e. Het Wetboek van Koophandel, en

5e. De bepalingen betrekkelijk de misdrijven begaan ter gelegenheid van faillissement enz.

Te zamen tot den prijs van *f* 6 recepissen.

De Directeur van 's Lands Drukkerij,
P. DE BRUIJN.

— Ter Lands-Drukkerij verkrijgbaar:

1e. *W. Marsden*, maleische spraakkunst, nederduitsch en fransch, uit het engelsch vertaald door *C. P. J. E[illegible]* één deel.

W. Marsden, maleisch - nederduitsch en fransch woordenboek, twee deelen.

Deze drie deelen of het werk geheel compleet . *f* 10[illegible]

2e. *W. Marsden*, maleisch - nederduitsch en fransch woordenboek, twee deelen compleet . . . . . - 4[illegible]

3e. *W. Marsden*, nederduitsch - maleisch en fransch woordenboek, of het tweede deel afzonderlijk . . - 1[illegible]

Kunnende de gelden hiervoor in alle lands-kassen worden gestort.

De Directeur der Lands-Drukkerij,
P. DE BRUIJN.

THEATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

LUNDI, 12 Juillet 1847.

DEUXIÈME REPRÉSENTATION DU SEPTIÈME MOIS DE L'ABONNEMENT.

La Compagnie Française, sous la direction de M. ROBERT, *aura l'honneur de donner*

Une première représentation de

DON CÉSAR DE BAZAN,

Drame en 5 actes, de MM. *Dumanoir* et d'*Ennery.*

Prix des places hors de l'abonnement.

Un Cavalier non-abonné . . . . 10 rs.
Un Etranger . . . . 5 »

Messieurs les Abonnés qui sont en retard du payement pour les 2me, 3me, 4me et 5me mois de l'abonnement, sont priés d'en faire le versement.

AVIS. Le Public est prévenu que le premier banc (stalle d'orchestre), étant loué à l'année, personne ne pourra s'y mettre, sans être porteur d'une carte particulière.

On commencera à 7 heures précises.

BATAVIA TER LANDS - DRUKKERIJ.